

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (neljas koda)

7. juuli 2004 *

Liidetud kohtuasjades T-107/01 ja T-175/01,

Société des mines de Sacilor — Lormines SA, asukoht Puteaux (Prantsusmaa),
esindaja: esialgu advokaat G. Marty, hiljem advokaat R. Schmitt,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: G. Rozet ja L. Ström, kohtudokumentide
kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on tegevusetushagi ja teise võimalusena tühistamishagi, mis käsitleb komisjoni keeldumist rahuldada hageja kaebus, milles paluti tunnistada, et Prantsuse Vabariik on rikkunud ST artikli 4 punkte b ja c ning artiklit 86, kehtestades kaevanduskontsessioonidest loobumise ja ülesütlemise menetluse raames hagejale väidetavalt liigseid makse,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(neljas koda),

koosseisus: koja esimees H. Legal ning kohtunikud V. Tiili ja M. Vilaras,
kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. veebruari 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 ST artikkel 4 sätestab:

„Sõe ja terase ühisturuga on kokkusobimatud ja ühenduse piires käesoleva lepinguga ettenähtud tingimustel kaotatud ja keelatud:

[...]

- b) meetmed või tavad, mis loovad tootjate-, ostjate- või kasutajatevahelise diskrimineerimise, eelkõige hinna- ja tarnimistingimuste või veotariifide osas, ning meetmed või tavad, mis takistavad ostjal vabalt tarnijat valida;

- c) riikide antavad subsiidiumid või abi või nende määratavad erimaksud mis tahes vormis;

[...]"

2 ST artikkel 33 näeb ette:

„Euroopa Kohus on pädev lahendama liikmesriigi või nõukogu poolt komisjoni otsuste ja soovitude vastu esitatud tühistamishagisid seoses pädevuse puudumisega, sisuliste menetlusnormide rikkumisega, asutamislepingu või selle rakendamisega seotud ükskõik millise õigusakti rikkumisega või võimu kuritarvitamisega. Samas ei või Euroopa Kohus hinnata majanduslikest asjaoludest tulenevat olukorda, millest lähtudes nimetatud otsused tehti või soovitud anti, välja arvatud juhul, kui komisjonile heidetakse ette võimu kuritarvitamist või ilmset asutamislepingu või selle rakendamisega seotud ükskõik millise õigusakti rikkumist.

Samadel tingimustel võivad artiklis 48 nimetatud ettevõtjad või ühendused esitada hagi neid isiklikult puudutavate otsuste ja soovitude vastu või üldiste otsuste ja soovitude vastu, mille puhul nad leiavad, et nende suhtes on tegemist võimu kuritarvitamisega.

[...]"

3 Vastavalt ST artiklile 35:

„Kui komisjon peab käesoleva asutamislepingu või selle rakendusnormide kohaselt tegema otsuse või andma soovitusi ja jätab selle kohustuse täitmata, tuleb vastavalt asjaoludele kas riikidel, nõukogul või ettevõtjatel ja ühendustel komisjoni poole pöörduda.

Sama kehtib juhul, kui komisjon on käesoleva asutamislepingu või selle rakendusnormide kohaselt pädev otsust tegema või soovitusi andma, kuid ei tee seda ja kui see tegematajätmine kujutab endast võimu kuritarvitamist.

Kui komisjon ei ole kahe kuu jooksul ühtegi otsust teinud või soovitusi andnud, võib ühe kuu jooksul vaikiva otsuse, mis tuleneb komisjoni tegevusetusest, vastu Euroopa Kohtule hagi esitada.”

4 ST artikkel 80 sätestab:

„Käesoleva asutamislepingu tähenduses on ettevõtjad need, kes tegelevad tootmisega söe ja terase valdkonnas artikli 79 esimeses lõigus viidatud territooriumidel, ning artiklite 65 ja 66 ning nende kohaldamiseks ja nendega seoses esitatud hagide puhul ettevõtjad või asutused, kes tavapäraselt tegelevad muu levitamisega kui müük kodutarbijatele või käsitöölisele.”

Vaidluse asjaolud

- 5 Hageja, Usinori tüdarettevõtja, loodi 1978. aastal nime all Lormines selleks, et võtta üle Lorraine'is asuvate Sacilori rauakaevanduste kontsessioonid ja rendilepingud. 1982. aastal toimunud natsionaliseerimise tulemusena sai hagejast avalik-õiguslik äriühing. Võttes arvesse selles regioonis rauamaagi kaevandamise tegevuses aset leidvat langust, otsustas Prantsuse valitsus 1991. aastal tootmise lõpetada. Viimased hageja rauakaevandused lõpetasid tegevuse juulis 1993. Hageja erastati aastatel 1995 ja 1997.
- 6 Oma äriobjekti puudumise tõttu kuulus hageja likvideerimisele. Seetõttu alustas ta loobumise ja ülesütlemise menetlusi.
- 7 Loobumismenetluse eesmärk on vanade kaevandusrajatiste sulgemine ja ohustamine. Loobumise käigus peab kaevandusettevõtja järgima kaevanduste erikorda, mis seisneb vanade kaevandusehitiste ohustamiseks vajalike tööde väljaselgitamises.
- 8 Ülesütlemismenetluse eesmärk on ennetähtaegne kontsessiooni lõpetamine. See võimaldab kontsessioonääril vältida kaevanduste erikorra kohaldamisest tulenevaid kohustusi ja vabastab ta ilmnevate kahjude korral tema eeldatavast vastutusest.
- 9 Nagu siseriiklik pädev amet sedastas, võeti 1996. aasta jooksul hageja mitme kaevanduse suhtes loobumismeetmed vastavalt 7. mai 1980. aasta dekreedile 80-330 kaevanduste ja karjäärade suhtes kohaldatavate eeskirjade kohta (*JORF* 10.5.1980, lk 1179), selle muudetud redaktsioonis.

- 10 Kuna pädev ministeerium vastavate kontsessioonide ennetähtaegse ülesütleamise taotlust ei rahuldanud, kohaldas amet jätkuvalt kaevanduseeskirju, põhjendades seda 15. juuli 1994. aasta seadusega 94-588, millega muudeti teatavaid kaevanduste koodeksi sätteid ja töökoodeksi artiklit L. 711-12 (*JORF* 16.7.1994, lk 10239). Nii jätkas hageja järelevalvemeetmete ja lammutustöödega kaasnevate maksude tasumist.

- 11 Peale selle, 30. märtsi 1999. aasta seadusega 99-245 vastutuse kohta kaevanduste käitamisest tekkiva kahju korral ja pärast käitamise lõpetamist tekkivate ohtude ennetamisel (*JORF* 31.3.1999, lk 4767) laiendati eeldatavat vastutust nii, et edaspidi on ette nähtud endise kontsessioonäri alaline vastutus. Samuti näeb see seadus endisele käitajale ette kohustuse maksta vaheraha kümne aasta jooksul tehtavate lammutustööde kulude rahastamiseks.

- 12 Hageja 3. märtsi 2000. aasta erakorralise üldkoosoleku otsusega määrati ta vabatahtlikule likvideerimisele.

- 13 Kuna hageja leidis, et Prantsuse ametiasutuste keeldumine tema kontsessioone lõpetada, millega tema jaoks kaasnes uute, ettenägematute ja ülemääraste maksude tasumine, kujutas endast ST artiklite 4 ja 86 rikkumist, esitas ta 9. veebruaril 2001 komisjonile kaebuse, mis registreeriti komisjoni peasekretariaadis 21. veebruaril 2001.

- 14 Oma kaebuses väitis hageja, et Prantsuse ametiasutused on talle „erimaksude“ määramisega rikkunud ST artikli 4 punkti c. Ta palus komisjonil tunnistada ST

artikli 88 alusel, et Prantsuse Vabariik on rikkunud nimetatud asutamislepingust tulenevaid kohustusi, ning kohustama teda:

- „— tunnistama, et ettevõtja Lormines ei ole alates loobumise päevast enam kontsessioonäär ega rendilepingute osapool;

- tunnistama, et alates kontsessioonidest ja rendilepingutest loobumisest ei saa ettevõtja Lormines'i vastutust enam eeldada;

- lõpetama ettevõtja Lormines'ile mistahes maksude määramine seoses nimetatud kontsessioonide ja rendilepingutega;

- hüvitada ettevõtja Lormines'i poolt kontsessioonidest ja rendilepingutest loobumisest alates tasutud maksud”.

- 15 Komisjon vastas konkurentsi peadirektoraadi, direktoraadi „riigiabi II” direktori allkirjaga 30. märtsi 2001. aasta kirjas, mille hageja nõustaja märgib end olevat kätte saanud 20. aprillil 2001, järgmist:

„Konkurentsi peadirektoraadi talitused jõudsid olemasoleva teabe põhjal järeldusele, et tegemist ei ole mitte ühenduse õiguse, vaid ainult Prantsuse õiguse küsimusega. Kaebuses nimetatud meetmed, mis puudutavad Prantsuse riigi poolt kavandus-kontsessioonide ülesütlemise korral käitajast ettevõtjatele seatud tingimusi, ei ole ESTÜ ettevõtjate suhtes kohaldatavad erimeetmed. Need jäävad ohutuse ja tsiviilvastutuse valdkonda, mis kuuluvad liikmesriikide ja mitte ühenduse pädevusse.

ESTÜ ettevõtjad ei ole vabastatud neile liikmesriikide poolt avaliku korraga seonduvatest põhjustest lähtudes pandud kohustustest, nagu näiteks ohutus, tsiviilvastutus või keskkond. Seega ei ole sellest tulenevad rahalised kulud käsitletavad ESTÜ ettevõtjatele määratud erimaksudena [ST] artikli 4 [punkt] c tähenduses.

Kui teie käsutuses on uusi asjaolusid, mis võivad tõendada vastupidist, palun teavitage nendest meie talitusi võimalikult kiiresti.”

- 16 Hageja nõustaja vastas komisjoni kirjale 9. mai 2001. aasta kirjaga. Ta jäi oma seisukoha juurde väidetavast ST artikli 4 punkti c rikkumisest mõiste „erimaksud” puhul ja maksude määramisel ainuüksi ESTÜ asutamisel pingus viidatud ettevõtjatele. Peale selle väitis ta, et tegemist on ST artikli 4 punktiga b vastuolus oleva diskrimineerimisega. Ta esitas järgmise nõude:

„Seetõttu palun, niivõrd kui võrd see on vajalik ja lähtudes [ST] artikli 35 eesmärgist, tunnistada, et Prantsuse Vabariik on rikkunud [ST] artikli 4 punktist b ja artiklist 86 tulenevaid kohustusi.”

- 17 Samuti palus ta täpselt samade meetmete määramist, mida ta oli palunud 9. veebruari 2001. aasta kirjas (eespool punkt 14).

- 18 Komisjon saatis ettevõtluse peadirektoraadi ettevõtlus- ja keskkonnapoliitika, loodusressursside kasutamise ja eritööstuste direktoraadi direktori allkirjastatud

10. juuli 2001. aasta kirjaga, mille hageja nõustaja märgib olevat kätte saanud 19. juulil 2001, hagejale järgmise vastuse:

„Oma 14. mai 2001. aasta kirjas viitate te alternatiivina [ST] artikli 4 [punktiga] b vastuolus olevale diskrimineerimisele, mille tõttu Lormines kannatab. Seda aspekti uurisid meie pädevad talitused. Ilmneb, et [ST] artikli 4 [punkt] b puudutab ainult ESTÜ toodete müüki. Diskrimineerimist keelava üldnormi kohaldamine on täpsustatud [ST] artiklis 60 (müügihind) ja artiklis 70 (veokulud). Seega ei kuulu käitajast ettevõtjate poolt kavanduskontsessioonide ülesütlemise järel neile määratud erimaksud [ST] artikli 4 [punkti] b kohaldamisalasse.

Teie kaebuse teiste aspektidega seoses viitan ma konkurentsi peadirektoraadi vastusele, mis on ära toodud tema 30. märtsi 2001. aasta kirjas.”

Menetlus ja poolte nõuded

19 Hageja esitas käesolevad hagid 9. mail 2001 ja 31. juulil 2001 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldustega, mis registreeriti vastavalt numbrite T-107/01 ja T-175/01 all.

20 Kostja esitas kohtuasja T-107/01 raames Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 alusel vastuvõetamatuse vastuväite eraldi dokumendiga, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 19. juunil 2001. Esimese Astme Kohtu 11. oktoobri 2001. aasta määrusega lisati vastuväide põhiküsimuse juurde, kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

- 21 Kostja esitas kohtuasja T-175/01 raames Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 alusel vastuvõetamatuse vastuväite eraldi dokumendiga, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 12. oktoobril 2001. Esimese Astme Kohtu 12. märtsi 2002. aasta määrusega lisati vastuväide põhiküsimuse juurde, kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.
- 22 Hageja esitas taotluse ajutiste meetmete võtmiseks 29. mail 2002 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud eraldi dokumendiga, mis registreeriti vastavalt numbrite T-107/01 R ja T-175/01 R all. Esimese Astme Kohtu presidendi 11. juuli 2004. aasta määrusega liidetud kohtuasjades T-107/01 R ja T-175/01 R: Lormines v. komisjon (EKL 2004, lk II-3193) jäeti nimetatud taotlus rahuldamata, kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.
- 23 Esimese Astme Kohtu neljanda koja esimehe 15. novembri 2002. aasta määrusega liideti kohtuasjad T-107/01 ja T-175/01 suuliseks menetluseks ja lõpliku kohtuotsuse tegemiseks vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklile 50.
- 24 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (neljas koda) avada suulise menetluse ja palus kostjal kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames vastata ühele kirjalikule küsimusele. See palve täideti ettenähtud tähtjal.
- 25 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 18. veebruari 2004. aasta kohtuistungil.

26 Kohtuasjas T-107/01 palub hageja Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi vastuvõetavaks;

- esimese võimalusena tühistada ST artikli 35 alusel komisjoni 21. aprilli 2001. aasta vaikiv otsus, millega viimane keeldus hageja 21. veebruari 2001. aasta kaebuse rahuldamisest;

- teise võimalusena ja alternatiivina tühistada ST artikli 33 alusel komisjoni 30. märtsi 2001. aasta otsus, millega viimane keeldus sama kaebuse rahuldamisest;

- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

27 Kohtuasjas T-107/01 palub kostja Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi vastuvõetamatuks;

- teise võimalusena tunnistada põhihagi põhjendamatuks ja jätta see rahuldamata ning tunnistada, et täiendava ja alternatiivse hagi osas ei ole vaja otsust teha;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

28 Kohtuasjas T-175/01 palub hageja Esimese Astme Kohtul:

— tunnistada hagi vastuvõetavaks;

— tühistada ST artikli 35 alusel komisjoni 9. juuli 2001. aasta vaikiv otsus, millega viimane keeldus hageja 9. mai 2001. aasta kaebuse rahuldamisest;

— tühistada ST artikli 33 alusel komisjoni 10. juuli 2001. aasta selgesõnaline otsus, millega viimane keeldus nimetatud kaebuse rahuldamisest;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

29 Repliigis palub hageja teise võimalusena Esimese Astme Kohtul tunnistada, et komisjoni 10. juuli 2001. aasta kirjas sisalduv otsus on õigustühine.

30 Kohtuasjas T-175/01 palub kostja Esimese Astme Kohtul:

— tunnistada hagi vastuvõetamatuks;

- teise võimalusena tunnistada hagi põhjendamatuks ja jätta rahuldamata;

- mõista kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise kulud, välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

- 31 Mõlema kohtuasja puhul esitab komisjon mitu väidet, mille alusel on nii tegevusetushagid kui ka tühistamishagid vastuvõetamatud.
- 32 Analüüsida tuleb väidet, mis käsitleb asjaolu, et hagejal ei ole ST artiklite 33 ja 35 alusel kaebeõigust, kuna ta ei ole ettevõtja ST artikli 80 tähenduses — see küsimus on esmase iseloomuga ning on tegevusetust ja tühistamist käsitleva nõude puhul ühine.

Ettevõtja mõiste ST artikli 80 tähenduses

Poolte argumendid

- 33 Komisjon väidab, et hageja ei ole ST artikli 80 tähenduses ettevõtja, kuna ta ei tegelenud ESTÜ asutamislepingule vastava tegevusega ei käesolevate hagide esitamise ajal ega komisjoni poole pöördumise ajal ega isegi mitte sel ajal, kui talle määrati kõnealused maksud. Ta rõhutab, et hageja esitatud andmed näitavad seda, et

tema tegevus raua kaevandamisel lõppes 31. juulil 1993 ja et ta ei ole alates 31. detsembrist 1999 tegutsenud.

34 Hageja vaidleb kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel vastu, et komisjoni väide, mille kohaselt ta ei ole ettevõtja ST artikli 80 tähenduses, on vastuvõetamatu. Ta toob välja, et see väide esitati alles kostja vastuses kohtuasja T-107/01 raames ja mitte eraldi dokumendis, millega oli esitatud vastuvõetamatuse vastuväide.

35 Ta lisab, et komisjon ei saa seda väidet esitada, kuna isiku kaebeõigust ei saa enam vaidlustada, kui ühenduse institutsioonid on seda eelnevas haldusmenetluses tunnustanud (Euroopa Kohtu 8. oktoobri 1974. aasta otsus kohtuasjas 175/73: Union syndicale jt v. nõukogu, EKL 1974, lk 917, ja Esimese Astme Kohtu 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas T-161/94, EKL 1996, lk II-695, punkt 34).

36 Hageja märgib, et ta on ettevõtja ST artikli 80 tähenduses ja seega on tal ST artiklite 33 ja 35 alusel kaebeõigus.

37 Ta leiab, et see on ainus tõlgendus, mis on kooskõlas ESTÜ asutamislepingu — mis peab hõlmama kogu tootmisprotsessi, söe- ja teraseturule tulekust sealt tegeliku lahkumiseni, sealhulgas tootmise lõpetamise — sõnastuse ja kasuliku mõjuga.

- 38 Ta rõhutab ka seda, et need maksud, mille üle ta komisjonile kaebas, määras Prantsuse Vabariik talle seetõttu, et tema tegevuseks oli rauamaagi kaevandamine, ning seetõttu, et ta oli sunnitud omama mitmeid rauakaevanduste kontsessioone. Ta leiab, et ST artikli 80 tähenduses ettevõtjale, kelle loobumist rauakaevanduste kontsessioonidest riik ei tunnusta, kuigi ainult loobumise tunnustamine võimaldaks tal turult lahkuda, peab laienema nimetatud asutamiselepingu kaitse.
- 39 Vastates kohtuistungil küsimusele, kuidas need maksud, mille üle hageja kaebab, võivad mõjutada tema konkurentsiolukorda, kui ta enam ei tegutse, märkis hageja, et need maksud mõjutavad tema tegevuse lõpetamisele eelnenud olukorda, sest kui ta oleks saanud neid ette näha, ei oleks ta võib-olla teisi kontsessioone võtnud, nagu ta antud juhul tegi. Ta lisab, et kaevanduste sulgemisega seonduvad maksud oleksid pidanud olema tema tegevuse jooksul ette arvatavad ning neid oleks tulnud teisiti reguleerida ja maksustamine oleks pidanud toimuma muul moel. Peale selle ütles ta, et 15. juuli 1994. aasta seaduse jõustumise ajal omas ta veel ühte kaevandust.
- 40 Lisaks tuletab ta meelde, et mustmetallurgia ettevõtjatele antava abi ja nende sulgemise kohta on olemas üks ühenduse määrus. Ta väidab, et söe- ja terasetootmise ettevõtja tegevuse lõpetamisel kehtestatud makse, nagu käesolevas asjas, tuleb hinnata ESTÜ asutamiselepingu sätete valguses, kuna turult lahkumise kulud, s.o kõik otsesed ja kaudsed kulud, moodustavad osa ettevõtja tegevuskuludest.
- 41 Ta märgib ka seda, et Esimese Astme Kohus on juba möönnud, et äriühing, mille pankroti algatamine tõi kaasa tema tegevuse lõpetamise enne, kui ta ühenduse kohtusse hagi esitas, on ettevõtja ST artiklite 33, 35 ja 80 tähenduses (Esimese Astme Kohtu 25. märtsi 1999. aasta otsus T-37/97: *Forges de Clabecq v. komisjon*, EKL 1999, lk II-859).

- 42 Kohtuistungil märkis hageja, et Euroopa Kohus on 17. mai 1983. aasta kohtuotsuses 168/82: ESTÜ v. Ferriere Sant'Anna (EKL 1983, lk 1681) ja 22. veebruari 1990. aasta kohtuotsuses C-221/88: Busseni (EKL 1990, lk I-495) määranud, et Ülemamet võis lubada võlanõuete (mis tulenevad maksudest ST artiklite 59 ja 60 alusel või trahvidest) kandmist teatud, juba tegevuse lõpetanud ettevõtjate pankrotiaruannete passivasse. Hageja väidab, et kooskõla nõudest tulenevalt tähendab võlanõuete heakskiitmine nende ettevõtjate pankrotiaruannete passivas seda, et selles olukorras olev ettevõtja võib esitada hagi ST artiklite 33 ja 35 alusel.
- 43 Hageja väidab veel, et komisjon on tunnustanud, et riigi poolt ettevõtja suhtes viimasele kuulunud rauakaevanduste sulgemise ajal võetud meetmed kuuluvad ESTÜ asutamislepingu kohaldamisalasse isegi pärast kaevandamistegevuse lõpetamist, kuna need meetmed seonduvad selle asutamislepinguga hõlmatud majandustegevusega. Ühes niisuguses olukorras sekkus komisjon ST artikli 95 alusel (komisjoni 29. novembri 1995. aasta otsus 96/269/ESTÜ seoses Austria riigi poolt Voest-Alpine Erzberg Gesellschaft mbH-le antud abi projektiga, EÜT 1996, L 94, lk 17). See otsus puudutas abi, millega kaeti osaliselt abi saanud ettevõtjate turult väljumisele järgnenud kulud.
- 44 Komisjon vastab, et ta on teadlik Euroopa Kohtu 20. märtsi 1959. aasta otsusest 18/57: Nold v. Ülemamet (EKL 1959, lk 89), milles tunnustati ühe likvideerimisel oleva äriühingu kaebeõigust ST artikli 33 alusel. Ta märgib, et see äriühing jätkas siiski tegevust nagu ennegi, erinevalt hagejast, kes ei ole juba üle kümne aasta tegelenud ühegi sellise tegevusega, mis võiks mõjutada ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud toodete turgu.
- 45 Komisjon väidab veel, et hageja argument abi kohta mustmetallurgia ettevõtjate lõpetamiseks ei ole põhjendatud. Ta väidab, et viimases koodeksis abi andmise kohta mustmetallurgia valdkonnas (komisjoni 18. detsembri 1996. aasta otsus nr 2496/96/ESTÜ, millega kehtestatakse ühenduse eeskirjad abi andmiseks mustmetallurgia

valdkonnas, EÜT L 338, lk 2) peetakse silmas vaid neid ettevõtjaid, kes veel tegutsevad ja lõpetavad mustmetalli tootmise. Käesolevas asjas ei ole tegemist mitte söe- ja teraseturult lahkumisele vahetult järgneva, vaid sellest tunduvalt hilisema olukorraga.

46 Hageja argumendi suhtes, mis põhineb eespool punktis 41 viidatud kohtuotsusel Forges de Clabecq, märgib kostja, et vaatamata asjaolule, et kõnealune ettevõtja oli pankrotis, oli siseriiklik kohus otsustanud, et ta peab ümberkorraldamise ja tervendamise eesmärgil tegevust jätkama.

47 Otsusel 96/269 põhineva argumendi suhtes väidab kostja, et kõnealuse ettevõtja olukord oli hageja olukorrast täiesti erinev. Selles otsuses oli ette nähtud rauakaevanduse sulgemine. Samas tegeles ettevõtja kõnealuse abi andmise hetkel veel tootmisega.

48 Vastuseks hageja argumendile, mis põhineb kodukorra artikli 48 lõikel 2, väidab komisjon, et ta ei pea eraldi dokumendiga esitatud vastuvõetamatuse vastuväites kõiki vastuvõetamatuse aluseid välja tooma ja ta võib kostja vastuses esitada veel teisi vastuvõetamatuse aluseid. Igal juhul on Esimese Astme Kohus pädev uurima omal algatusel kõiki asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid.

Esimese Astme Kohtu hinnang

49 Enne kui uurida komisjoni poolt välja toodud asja läbivaatamist takistava asjaolu põhjendatust, peab Esimese Astme Kohus vajalikuks hinnata selle väite vastuvõetavust. Tuleb meelde tuletada, et komisjon viitas kõnealusele asjaolule alles kostja

vastuses kohtuasjas T-107/01 ning vastuvõetamatuse vastuväites kohtuasjas T-175/01.

- 50 Mis puudutab hageja kinnitust, mille kohaselt ei saa isiku kaebeõigust kohtumenetluses enam vaidlustada, kui ühenduse institutsioonid on seda eelnevas haldusmenetluses tunnustanud, siis tuleb meelde tuletada, et selle kinnituse toetuseks eespool punktis 35 viidatud kohtuasjad Union syndicale jt v. nõukogu ja Sinochem Heilongjiang v. nõukogu ei ole asjakohased. Tuleb tõdeda, et käesoleva juhtumi asjaolud erinevad nendest, mis olid aluseks nimetatud kohtuasjades. Kohtuasi Union syndicale jt v. nõukogu puudutas Euroopa Kohtu pädevust tunnustada erialaliidu poolt Euroopa Ühenduste ametnike personalieeskirja artikli 91 alusel esitatud hagi. Kohtuasjas Sinochem Heilongjiang v. nõukogu ei ole samuti küsimus selles, kas kostja võis kohtumenetluse staadiumis veel ühe vastuvõetamatuse aluse esitada, vaid selles, kas hageja oli juriidiline isik EÜ artikli 230 tähenduses, kuna ühenduse institutsioonid olid teda haldusmenetluse käigus kohelnud sõltumatu juriidilise isikuna.
- 51 Mis puudutab hageja väidet, mille kohaselt keelas kodukorra artikli 48 lõige 2 komisjonil kostja vastuses kohtuasjas T-107/01 väita, et hageja ei ole ettevõtja ST artikli 80 tähenduses, kuna komisjon ei olnud esitanud vastuvõetamatuse vastuväidet, siis tuleb meelde tuletada, et kodukorra artikli 113 kohaselt võib Esimese Astme Kohus igal ajal oma algatusel uurida, kas esineb asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, mille hulgas on kohtupraktika kohaselt ka ühenduse kohtu pädevus asja lahendada (Euroopa Kohtu 18. märtsi 1980. aasta otsus liidetud kohtuasjades 154/78, 205/78, 206/78, 226/78–228/78, 263/78 ja 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 ja 85/79: Valsabbia jt v. komisjon, EKL 1980, lk 907, punkt 7, ja Esimese Astme Kohtu 17. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas T-174/95: Svenska Journalistförbundet v. nõukogu, EKL 1998, lk II-2289, punkt 80). Seega ei piirdu Esimese Astme Kohtu kontroll vaid nende asja läbivaatamist takistavate asjaolude kontrolliga, millele pooled on viidanud (Esimese Astme Kohtu 10. juuli 2002. aasta määrus kohtuasjas T-387/00: Comitato organizzatore del convegno internazionale v. komisjon, EKL 2002, II-3031, lk 36).

- 52 Käesolevas kohtuasjas tõusetub seoses komisjoni viidatud asja läbivaatamist takistava asjaoluga küsimus selle asjaolu kõrvaldamatusest, kuna see puudutab hageja kaebeõigust ja tema õiguskaitsevahendeid, ning seega võib Esimese Astme Kohus vastavalt eespool viidatud kohtupraktikale omal algatusel seda asjaolu uurida (Esimese Astme Kohtu 24. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas T-239/94: EISA v. komisjon, EKL 1997, lk II-1839, punkt 27).
- 53 Selle vastuvõetamatuse vastuväitega seoses tuleb tõdeda, et ST artikli 33 teine lõik sätestab, et samadel tingimustel, kui on ette nähtud esimeses lõigus võivad „[ST] artiklis 48 nimetatud ettevõtjad või ühendused” esitada tühistamishagi neid isiklikult puudutavate otsuste ja soovitude vastu või üldiste otsuste ja soovitude vastu, mille puhul nad leiavad, et nende suhtes on tegemist võimu kuritarvitamisega. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tähendab selles artiklis toodud ammendav loetelu isikutest, kellel on õigus tühistamishagi esitada, seda, et isikud, keda loetelus ei ole, niisugust hagi esitada ei saa (Euroopa Kohtu 11. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 222/83: Commune de Differdange jt v. komisjon, EKL 1984, lk 2889, punkt 8, ja Esimese Astme Kohtu 8. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-374/00: Verband der freien Rohrwerke jt v. komisjon, EKL 2003, lk II-2275, punkt 33).
- 54 Samuti tuleb märkida, et ST artiklite 80 ja 81 alusel kohaldatakse ESTÜ asutamislepingu norme vaid nende ettevõtjate suhtes, kes tegelevad tootmisega sõe ja terase valdkonnas ja mõistetega „sõe” ja „terase” on hõlmatud vaid ST I lisa loetletud tooted (Euroopa Kohtu 28. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-334/99: Saksamaa v. komisjon, EKL 2003, lk I-1139, punkt 77).
- 55 ST artikli 35 alusel esitatav tegevusetushagi on samuti vastuvõetav vaid siis, kui hageja on ettevõtja ST artikli 80 tähenduses (Euroopa Kohtu 14. juuli 1961. aasta otsus liidetud kohtuasjades 9/60 ja 12/60: Vloeberghs v. Ülemamet, EKL 1961, lk 391 ja 422).

- 56 Tõsi on see, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et hageja ei pea olema ettevõtja hagi esitamise hetkel (Euroopa Kohtu 10. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-480/99: Plant jt v. komisjon ja South Wales Small Mines, EKL 2002, lk I-265, punkt 44).
- 57 Nimetatud kohtuasjas lükkas Euroopa Kohus tagasi komisjoni väite kaevandusettevõtjate hagi vastuvõetamatuse kohta, mis põhines sellel, et ettevõtjad ei olnud esitanud tõendeid selle kohta, et nad ühenduse kohtusse hagi esitamise hetkel veel söe tootmisega tegelevad (punktid 37 ja 44).
- 58 Euroopa Kohus rõhutas, et hagejate staatust ettevõtjatena ST artikli 80 tähenduses ei vaidlustatud ajal, mil komisjoni poolt rahuldamata jäetud kaebuses nimetatud tegevus toimus, ja otsustas, et „[a]sjaolu, et nad selle staatuse hiljem kaotasid, ei kaota nende huvi selles suhtes, et tuvastataks konkurentsieeskirjade rikkumine, mille tagajärjel nad ettevõtjaks oleku ajal kannatasid ja mille suhtes neil oli õigus esitada kaebus” (punkt 44).
- 59 Antud juhul on selge, et hageja lõpetas tootmistevõime juulis 1993.
- 60 Peale selle puudutavad käesolevate kohtuasjade aluseks olevad komisjonile 9. veebruaril 2001 ja 9. mail 2001 esitatud kaebused makse, mis kehtestati Prantsuse 15. juuli 1994. aasta seadusega 94-588 ja 30. märtsi 1999. aasta seadusega 99-245 ning mida ei olnud olemas ajal, mil hageja tootmistevõime lõpetas.

- 61 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et hagejat ei saa käsitleda ettevõtjana ST artikli 80 tähenduses; seda järeldust ei kummuta asjaolu, et 15. juuli 1994. aasta seaduse jõustumisel kuulusid talle veel kaevandused.
- 62 Kuna maksud, mille üle hageja kaebab, tulenevad pärast tema kaevandustegevuse lõpetamist kehtima hakanud õigusnormidest, siis ei ole hageja sel ajal, kui ta oli veel ettevõtja ST artikli 80 tähenduses, ESTÜ asutamislepingu rikkumise tagajärjel kahju kannatanud. Seetõttu ei ole hageja kaebustes nimetatud tegevusel ühenduse söe- ja teraseturule mingisugust mõju.
- 63 Hageja muud argumendid ei sea kahtluse alla tuvastatud fakti, et hageja ei ole ettevõtja ST artikli 80 tähenduses.
- 64 Mis puudutab hageja argumente, mis põhinevad asjaolul, et ESTÜ asutamisleping peab hõlmama kogu tootmisprotsessi, ning et maksude, mille üle ta kaebab, ja tema varasema tegevuse vahel on side, siis tuleb märkida, et ükski nendest argumentidest ei sea kahtluse alla asjaolu, et vastupidi ST artiklis 80 nõutule ei tegelenud hageja söe ja terase tootmisega ajal, mil toimus kaebuses nimetatud tegevus, ega ajal, mil ta pöördus Prantsuse Vabariigi kehtestatud makse puudutava kaebusega komisjoni poole. Peale selle ei ole tegemist rikkumistega, mille tagajärjel ta kannatas, olles veel ettevõtja ST artikli 80 tähenduses.
- 65 Samuti ei saa nõustuda hageja argumendiga, mille kohaselt peab ESTÜ asutamislepinguga antud õiguslik kaitse ettevõtjale laienema kuni tema tegeliku lahkumiseni turult. Nii nagu ühenduse kohtud on korduvalt meelde tuletanud, ei saa nad asutamislepingutega loodud õigussüsteemist erandeid teha (vt täpsemalt ESTÜ

asutamislepingus ette nähtud õiguskaitsevahendite kohta Euroopa Kohtu 4. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 12/63: Schlieker v. Ülemamet, EKL 1963, lk 173 ja 186, ning eespool punktis 53 viidatud kohtuotsus Verband der freien Rohrwerke jt v. komisjon, punkt 38).

66 Kuigi ühenduse kohtule hagi esitamise tingimusi tuleb tõlgendada tõhusa õiguskaitse põhimõttest lähtudes, ei saa see tõlgendus viia erandi tegemiseni ESTÜ asutamislepingus selgesõnaliselt ette nähtud tingimusest, ületamata sealjuures ühenduse kohtutele selle lepinguga antud pädevust (Euroopa Kohtu 28. märtsi 2003. aasta määrus kohtuasjas C-75/02: Diputación Foral de Alava jt v. komisjon, EKL 2003, lk I-2903, punkt 34).

67 Hageja argumente, mille kohaselt peab ESTÜ asutamislepingu õiguskaitse hõlmama kogu tootmisprotsessi, alates turule tulekust kuni sealt tegeliku lahkumiseni ehk siis ettevõtja lõpetamiseni, ei saa õigustada ka ühenduse eeskirjade olemasoluga abi andmise kohta mustmetallurgia valdkonnas. Komisjon rõhutab õigesti, et viimane koodeks abi andmise kohta mustmetallurgia valdkonnas (otsus nr 2496/96) on adresseeritud veel tegutsevatele ettevõtjatele. Nimetatud otsuse artikli 4 lõige 2 näeb ette, et „[a]bi ettevõtjatele, kes lõpetavad oma ESTÜ-le vastava mustmetallurgia tootmistegevuse, võib pidada ühisturuga kokkusobivaks [...] tingimusel, et nad on regulaarselt, kuni asjaomasest abist vastavalt artiklile 6 teavitamiseni, valmistanud mustmetallurgiatooted [...]” [siin ja edaspidi on nimetatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]. Selle otsuse põhjendustest selgub, et niisuguse abi andmise eesmärk on „julgestada ettevõtete osalist sulgemist või rahastada vähem konkurentsivõimeliste ESTÜ ettevõtjate tegevuse lõpetamist”.

68 Mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt Esimese Astme Kohus on eespool punktis 41 viidatud kohtuasjas Forges de Clabecq v. komisjon juba möönnud, et pankrotis äriühing on ettevõtja ST artikli 80 tähenduses, siis tuleb märkida, et kõnealune kohtuotsus puudutas mustmetallurgia ettevõtjat, mida püüti ajal, mil

komisjon talle abi andmise otsuse tegi, pankroti vältimiseks ja tegevuse jätkamise võimaldamiseks tervendada. Peale selle eelnes komisjoni poolt selles asjas 18. detsembril 1996 tehtud otsus pädeva kaubanduskohtu poolt 3. jaanuaril 1997 tehtud otsusele pankroti väljakuulutamise kohta (nimetatud kohtuotsus, punktid 6–11, 18 ja 19). Niisiis on see olukord täiesti erinev käesoleva kohtuasja olukorrast.

69 Mis puudutab hageja argumente, mis tulenevad eespool punktis 42 viidatud kohtuotsustest ESTÜ *v. Ferriere Sant'Anna ja Busseni*, siis tuleb märkida, et nendes kohtuasjades oli küsimus selles, kas Ülemamet võlanõudeid võib eelistatud nõuetena kanda teatud ettevõtjate pankrotiaruannete passivasse. Sellest lähtudes tuleb rõhutada, et need kohtuotsused käsitlevad käesolevast kohtuotsusest erinevat küsimust ja hageja ei ole tõendanud, millisel moel näitab asjaolu, et niisuguseid nõudeid võib kanda ST artikli 80 tähenduses ettevõtja pankrotiaruannete passivasse, et tal on õigus tühistamishagi esitada. Peale selle tuleb märkida, et kõnealused võlanõuded vastasid ettevõtjate tegevusega seotud rahalistele kohustustele Ülemamet ees.

70 Otsusega 96/269 seoses tuleb sedastada, et sellega lubati anda abi ühele ettevõtjale, kes vastupidi hagejale sel ajal veel tegutses, kui komisjon oma otsuse tegi (vt otsuse punkt II).

71 Neil asjaoludel tuleb hageja argumendid, mille kohaselt tuleb teda käsitleda ettevõtjana ST artikli 80 tähenduses, tagasi lükata.

72 Eeltoodust järeldub, et hageja hagid tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata.

Kohtukulud

- 73 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, mõistetakse kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise kulud, vastavalt kostja nõudele välja hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagid vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise kulud, välja hagejalt.**

Legal

Tiili

Vilaras

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. juulil 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

H. Jung

H. Legal